บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (quasi-experimental research design) แบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (two group pretest-posttest design) เพื่อศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มและการให้ความรู้ต่อความตั้งใจและการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อของผู้ป่วยวัณโรคปอด ที่มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก คลินิกวัณโรค โรงพยาบาลสงขลา ระหว่างเดือนสิงหาคม 2553 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2553 โดยเปรียบเทียบคะแนนความตั้งใจและคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อวัณโรคปอดของผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือผู้ป่วยวัณโรคปอดที่มารับบริการตรวจรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก คลินิกวัณโรค คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด รวม 50 ราย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 25 คน ได้แก่กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ได้รับการดูแลตามวิธีการปกติ และกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มและได้รับความรู้จากผู้วิจัยและใช้วิธีการจับคู่ (matching) ในเรื่องระดับการศึกษา และจำนวนครั้งที่มาตรวจรักษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามความตั้งใจในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค และแบบสอบถามการปฏิบัติในการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อวัณโรคปอด ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความตั้งใจในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค ไปหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา .95 แบบสอบถามการปฏิบัติในการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อวัณโรคปอด ผู้วิจัยใช้ของประนอม นพคุณ (2551) ได้หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา .93 และค่าความเชื่อมั่น .84 และ .83 ตามลำดับ 2) เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัย ได้แก่ แผนกระบวนการกลุ่ม แผนการให้ความรู้ และแบบวัดเจตคติในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค นำไปตรวจความตรงตามเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้วิจัยได้นำแบบวัดเจตคติในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค ไปหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา .84

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลในกลุ่มควบคุมจนเสร็จสิ้นแล้วจึงจะเริ่มดำเนินการในกลุ่มทดลองผู้วิจัยพบผู้ป่วยทั้งหมด 4 ครั้ง ในระยะเวลา 7 สัปดาห์ ใช้เวลาประมาณ 30-60 นาที โดยครั้งแรกพบผู้ป่วยวัณโรคปอดตอบแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย แบบวัดเจตคติในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคเพื่อบ่งชี้การเปลี่ยนแปลงของเจตคติ แบบสอบถามความตั้งใจในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค และแบบสอบถามการปฏิบัติในการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค หลังจากนั้นผู้วิจัยจัดให้กลุ่มทดลองดำเนินการกระบวนการกลุ่มครั้งที่ 1 เน้นการปรับเปลี่ยนเจตคติต่อพฤติกรรมและให้ความรู้โดยผู้วิจัย ส่วนในกลุ่มควบคุมจะได้รับการดูแลตามวิธีการปกติ 2 สัปดาห์ต่อมาในกลุ่มทดลองเป็นการใช้กระบวนการกลุ่มครั้งที่ 2 เน้นประเด็นด้านผลลัพธ์ของพฤติกรรมและให้ความรู้จากผู้วิจัย ส่วนในกลุ่มควบคุมจะได้รับการดูตามวิธีการปกติซ้ำ 2 สัปดาห์ต่อมาผู้วิจัยให้ผู้ป่วยตอบแบบวัดเจตคติในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค และแบบสอบถามความตั้งใจในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคซ้ำ และ 2 สัปดาห์สุดท้ายผู้วิจัยให้ผู้ป่วยตอบแบบสอบถามการปฏิบัติในการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคปอดซ้ำ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และสถิติทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ป่วยวัณโรคปอดหลังเข้าร่วมกระบวนการกลุ่มและได้รับความรู้ กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคปอดเพิ่มจาก 47.12 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.146) เป็น 55.32 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.301) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และมากกว่ากลุ่มควบคุมที่มีค่าเฉลี่ย 49.64 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.663) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และผู้ป่วยวัณโรคปอดหลังเข้าร่วมกระบวนการกลุ่มและได้รับความรู้ กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคปอดเพิ่มจาก 23.69 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.208) เป็น 28.56 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.474) ซึ่งแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และมากกว่ากลุ่มควบคุมที่มีค่าเฉลี่ย 26.56 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.451) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงพยาบาลต่างๆ ควรดำเนินการส่งเสริมการปฏิบัติในการป้องการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคโดยใช้กระบวนการกลุ่มและการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ทุกราย เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ มีความรู้ ความเข้าใจ อันจะส่งผลให้มีปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคได้อย่างถูกต้อง

2. ควรดำเนินส่งเสริมการให้ความรู้และการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อวัณโรคแก่ญาติหรือผู้ดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดด้วย เนื่องจากอาจติดเชื้อวัณโรคจากผู้ป่วยได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มและการให้ความรู้ในผู้ป่วยวัณโรคร่วมกับญาติหรือผู้ดูแล